

Kantokyläntie 63
36600 Pälkäne

Ympäristöministeriö
Aleksanterinkatu 7
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta, laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

Humuspehtoori Oy on toiminut ympäristöalalla 34 vuotta. Ympäristölainsäädäntö vaikuttaa ratkaisevasti toimintaamme päivittäisessä työssä ja erittäin ratkaisevasti liiketoiminnan kehittämisessä ja laajentamisessa. Olemme kehittäneet metsäteollisuuden paperin valmistuksessa syntyvälle lietteelle hyötykäytön maataloudessa peltojen maanparannusaineena jo 2000-luvun alussa. Koemme nykyisen ympäristölainsäädännön olevan liian raskas pienen toimijan toteuttaa ja siten se onkin ollut kehityksen ja laajentumisen esteenä. Lakiehdotuksessa sovellettavat lait on supistettu muutamaa ja kierrätystoiminnan kannalta oleelliset lait, kuten jätelaki puuttuu kokonaan. Se vaikeuttaa monien materiaalien kierrätykseen. Hallituksen tavoitteena on tehdä Suomesta ravinnekierrätyksen mallimaa, eikä tämä lakiehdotus tue täysin tätä tavoitetta.

Olemme lausuneet lain valmistelun eri vaiheissa Tarastin työryhmän ajoilta asti. Odotamme uutta lainsäädäntöä ja lähtökohtaisesti uudistukset ovat tarpeen ja toimijoita hyödyttäviä.

1. Jätelain soveltamisen ongelmat

Jätelaki vaikuttaa ympäristösuojelulain ohella ratkaisevasti ympäristöalan toimintaan. Jätelaissa on jätelain 5§ perusteella mahdollisuus tietyin edellytyksin käsitellä joitakin aineita sivutuotteena, eikä jätteinä. Sitä, kuka määrittää jonkin aineen sivutuotestatuksen, ei jätelaissa tai ympäristösuojelulaissa ole määritetty. Tällä hetkellä käytäntö on niin, että mikäli esimerkiksi metsäteollisuuden tehtaalla ympäristöluvassa ei ole määritetty jätettä sivutuotteeksi, on materiaali aina jätettä, vaikka JL 5§ määritelmä täyttyisi ja pystyttäisiin osoittamaan viranomaistaholle. Tehtaalla ympäristölupa on todennäköisesti myös vanhempi kuin jätelaki, joten luvassa ei ole voitu edes ottaa em. määritelmää huomioon. Vastaavasti yhteistyötä suunniteltaessa olisi tärkeää, että käytettävät materiaalit olisivat muutettavissa sivutuotteiksi kevyemmällä menettelyllä, kuin

ympäristöluvan muutoksella. Yleensä käy niin, ettei tehdas halua toteuttaa luvan muutosta raskaana prosessina. Tämä aiheuttaa kiertotalouden toimijalle merkittäviä esteitä ja hidasteita toiminnan aloittamiselle tai kustannustekijöitä, jolloin koko materiaali voi jäädä käyttämättä hyödyksi ja päätyä polttoon. Nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa ei ole otettu lainkaan jätelakia huomioon, vaikka se on ympäristö- ja kiertotalousalan toimintaan merkittävästi vaikuttava laki.

Lannoitevalmistelain sivutuotemäärittely

Myös lannoitevalmistelain mukaan lannat ovat EU:n asetuksen (EY) N:o 1609/2009 perusteella sivutuotteita, kun viljelijä käy kauppaa toisen viljelijän kanssa. Mikäli välissä toimii toimija, joka hoitaisi toisen tilan lannan jalostuksen ja myisi eteenpäin, on lanta automaattisesti jätettä. Tällöin on aina vaadittu ympäristölupa, mutta viljelijöiden välisessä kaupassa sitä ei tarvita. Vaaditut ympäristölupa ja YVA-menettely ovat hyvin raskaita paikallisen toimijan toteuttaa ja pienimuotoinen ravinteiden kierrätys pysähtyy tähän byrokratiaan.

YVA-menettelyn soveltamisraja

Biologisen käsittelyn rajana YVA-menettelylle on 20 000 tn. Jo yksi metsäteollisuuden tehdas voi tuottaa 40 000 tn vuodessa vähäravinteista puukuitutuotetta, jonka päästöt ovat vähäiset ja suurin vaikutus yleensä liikenne. Tällöin yhden tehtaan jätteen/sivutuotteen käsittely ylittää YVA-rajan jolloin toiminnan aloitus siirtyy heti vuodella tai kahdella tai hanke voi viivästyksen, kustannusten (YVA maksaa noin 50- 60 000 €) ja YVA:n hankaluuden vuoksi jäädä toteutumatta.

Ehdotus:

Jätelain merkitystä lakiuudistuksessa tulee ottaa muiden lakien ohella huomioon. Ympäristösuojelulaki ja jätelaki ovat kiertotalouden kannalta ratkaisevia lakeja. Jätteen sivutuotestatuksen määrittelyä tulee tarkentaa, kuka määrittää ja millä menettelyllä. Ympäristöluvan muutos on liian raskas eikä palvele kierrätystä. Em. mainittujen seikkojen vuoksi tulee tarkentaa jätteen ja sivutuotteen määritelmää ja hyväksymistä tai nostaa YVA-laissa määriteltyä biologisen käsittelyn määrää.

Myös lannoitevalmistelain tulkinta sivutuotteesta tulee ottaa huomioon ja ristiriitaisuudet eri lakien välillä poistaa.

2. Jätteen polttaminen ja hiilidioksidiverotus

Jätelain mukaan jäte tulee käyttää ensin aineena ja sitten energiana. Tämä lain kohta on toimimaton tällä hetkellä. Vaikean ympäristölainsäädännön ja polton hiilidioksidiverotuksen vuoksi esimerkiksi monet tehtaot polttavat sellaisetkin massat, jotka voitaisiin tietysti edellytyksin käyttää pelloilla maanparannusaineena. Kyseistä polttoa ei huomioida päästöissä, sillä se käsitellään ns. vihreänä

energiana, vaikka määrän materiaalin (30% ka) polttaminen aiheuttaa CO₂- päästöjä, typpi menetetään ja fosfori jää yleensä lannoituskäyttöön kelpaamattomaan tuhkaan. Siten olisikin tärkeää, että jätteiden käyttö sivutuotteena olisi helpompaa ja poltolle löydettäisiin vaihtoehtona ratkaisuja, jotka eivät aiheuta käytännön toimijalle kohtuuttomia lupamenettelyitä.

Ehdotus:

Ympäristösuojelulain uudistuksessa pitäisi tarkentaa, milloin jätteen polttaminen on sallittua ja hyväksyttyä. Lietteen poltto ei tuota nettoenergiaa ja aiheuttaa päästöjä ilmakehään. Päästöt tulisi verottaa toteutuneen mukaisesti. Tällöin lainsäädäntö tulisi olla toimiva siten, että hyötykäyttö olisi helpompaa.

Pälkäneellä 19.3.2018

Suvi Mantsinen

Humuspehtoori Oy

puh: 050 465 1191

suvi.mantsinen@humuspehtoori.fi

